

fortasse et aliter significatum est in eo quod ait : « Et mundabor a delicto magno. » Quæritis quam magnum sit hoc delictum, quod dejecit Angelum, quod ex Angelo fecit diabolum, eique in æternum interclusit regnum cœlorum? Magnum hoc delictum est, et caput atque causa omnium delictorum. Scriptum est enim : « Initium peccati » omnis superbia¹. » Et ne quasi leve aliquid contemnas, « Initium, inquit, superbiæ hominis apostatare a Deo². » Non leve malum est hoc vitium, fratres mei : huic vitio in his personis, quas videtis amplas, displicet humilitas christiana. Propter hoc vitium dedignantur colla subdere jugo Christi, obligati arctius jugo peccati. Non enim servire non eis continget : nam nolunt servire, sed eis expedit servire. Nolendo servire nihil aliud agunt, quam ut bono Domino non serviant, non ut omnino non serviant : quia qui noluerit servire charitati, necesse est ut serviat iniquitati. Ab hoc vitio, quod est caput omnium vitiorum, quia inde cætera vitia nata sunt, facta est apostasia a Deo, eunte anima in tenebras, et male utente libero arbitrio, peccatis etiam cæteris consecutis : ut et substantiam suam dissiparet cum meretricibus vivens prodige, et per egestatem fieret pastor porcorum³, qui erat socius Angelorum. Propter hoc vitium, propter hoc magnum superbiæ peccatum, Deus humilis venit. Hæc causa, hoc peccatum magnum, iste ingens morbus animarum, omnipotentem Medicum de cœlo deduxit, usque ad formam servi humiliavit, contumeliis egit, ligno suspendit, ut per salutem tantæ medicinæ curetur hic tumor. Jam tandem erubescat homo esse superbus, propter quem factus est humilis Deus. Ita, inquit, « Mundabor a delicto magno, quia Deus » superbis resistit, humilibus autem dat gratiam⁴. »

¹ Eccli. x, 15. — ² Ibid. 14. — ³ Luc. xv, 13. — ⁴ Jacob. iv, 6, et i Petr. v, 5.

XII. « Et per hoc ut complacent eloquia oris mei, et » meditatio cordis mei, in conspectu tuo semper¹. » Nam si ab hoc magno delicto non mundabor, in conspectu hominum placebunt eloquia mea, non in conspectu tuo. Superba anima in conspectu hominum vult placere : humilis anima in occulto, ubi Deus videt, vult placere ; ut si placuerit hominibus de bono opere, illis gratuletur quibus placet bonum opus, non sibi cui sufficere debet quia fecit bonum opus. « Gloria nostra, inquit, hæc est, testimonium conscientiæ nostræ². » Ideoque dicamus etiam quod sequitur : « Domine, adjutor meus et redemptor » meus³. » Adjutor in bonis, redemptor a malis. Adjutor ut habitem in charitate tua, redemptor ut liberet me ab iniquitate mea.

ENARRATIO

IN PSALMUM XIX.

In finem, Psalmus David⁴.

I. Notus est iste titulus, nec Christus dicit, sed Christo dicit Propheta, figura optandi quæ ventura sunt canens.

II. « Exaudiat te Dominus in die tribulationis⁵. » Exaudiat te Dominus in die qua dixisti : « Pater clarifica Filium » tuum⁶. Protegat te nomen Dei Jacob. » Ad te enim pertinet populus posterior natus, quia major serviet minori⁷.

III. « Mittat tibi auxilium de sancto, et de Sion tueatur » te⁸. » Faciens tibi sanctificatum corpus, Ecclesiam, de

¹ Psal. xviii, 15. — ² 2 Cor. i, 12. — ³ Psal. xviii, 15. — ⁴ Id. xix, 1. — ⁵ Ibid. 2. — ⁶ Joan. xvii, 1. — ⁷ Gen. xxv, 23. — ⁸ Psal. xix, 3.

speculatione tutam, quæ expectat quando venias a nuptiis.

IV. « Memor sit omnis sacrificii tui¹. » Memores nos faciat omnium injuriarum tuarum et contumeliarum, quas pro nobis pertulisti. « Et holocaustum tuum pingue fiat. » Et crucem, qua totus oblati es Deo, in lætitiâ resurrectionis convertat.

V. « Diapsalma. Tribuat tibi Dominus secundum cor tuum². » Tribuat tibi Dominus, non secundum cor eorum, qui putaverunt persequendo delere te posse; sed secundum cor tuum, quo scisti quid utilitatis haberet passio tua. « Et omne consilium tuum compleat. » Et compleat omne consilium tuum, non solum quo animam tuam posuisti pro amicis tuis³, ut mortificatum granum copiosius resurgeret⁴; sed etiam quo, « Cæcitas ex parte » Israël facta est, ut plenitudo Gentium intraret, et sic » omnis Israël salvus fieret⁵. »

VI. « Exultabimus in salutari tuo. » Exultabimus quod tibi mors nihil nocebit: ita enim nec nobis eam nocere posse monstrabis. « Et in nomine Domini Dei nostri magnificabimur⁶. » Et confessio tui nominis non solum non perdet, sed etiam magnificabit nos.

VII. « Impleat Dominus omnes petitiones tuas⁷. » Impleat Dominus non solum petitiones quas habuisti in terra, sed etiam quibus in cœlo interpellas pro nobis. « Nunc » cognovi quoniam salvum fecit Dominus Christum suum⁸. » Nunc mihi per prophetiam demonstratum est, quoniam resuscitabit Dominus Christum suum. « Exaudiet » illum de cœlo sancto suo. » Exaudiet illum non de terra tantum, ubi se petiit clarificari⁹; verum etiam de cœlo, ubi jam ad dexteram Patris interpellans pro nobis¹⁰, dif-

¹ Psal. xix, 4. — ² Ibid. 5. — ³ Joan. xv, 13. — ⁴ Id. xii, 15. — ⁵ Rom. xi, 25, 26. — ⁶ Psal. xix, 6. — ⁷ Ibid. 7. — ⁸ Ibid. — ⁹ Joan. xvii, 1. — ¹⁰ Rom. viii, 34.

fudit inde Spiritum sanctum super credentes in se¹. « In » potentatibus salus dexteræ ejus. » Potentatus nostri sunt salus favoris ejus, cum etiam de tribulatione dat auxilium, ut quando infirmamur, tunc potentes simus². Nam vana salus hominum³, quæ non dexteræ, sed sinistræ ejus est. Hac enim extolluntur in magnam superbiam, quicumque peccantes temporaliter salvi facti sunt.

VIII. « Hi in curribus et hi in equis. » Hi volubili successione temporalium bonorum trahuntur, et hi superbi præferuntur honoribus, atque in his exultant. « Nos autem » in nomine Domini Dei nostri exultabimus⁴. » Nos autem spem figentes in æternis, neque gloriam nostram quærentes, in nomine Domini Dei nostri exultabimus.

IX. « Ipsi obligati sunt, et ceciderunt⁵. » Et ideo ipsi temporalium rerum cupiditate obligati sunt, timentes parcere Domino, ne a Romanis perderent locum⁶: et irruentes in lapidem offensionis et petram scandali⁷, de spe cœlesti ceciderunt: quibus cæcitas ex parte Israël facta est⁸, ignorantibus Dei justitiam, et suam volentibus constituere⁹. « Nos vero surreximus, et erecti sumus. » Nos vero ut populus Gentium intraret, de lapidibus excitati filii Abraham¹⁰, qui non sectabamur justitiam, apprehendimus eam¹¹, et surreximus: nec viribus nostris, sed per fidem justificati erecti sumus.

X. « Domine, salvum fac regem: » ut ipse qui nobis præliandi exemplum passione monstravit, offerat etiam sacrificia nostra, sacerdos excitatus a mortuis, et in cœlo constitutus. « Et exaudi nos in die qua invocaverimus te¹². » Quo jam pro nobis offerente, exaudi nos in die qua invocaverimus te.

¹ Act. ii. — ² 1 Cor. xii, 10. — ³ Psal. lxx, 13. — ⁴ Id. xix, 8. — ⁵ Ibid. 9. — ⁶ Joan. xi, 48. — ⁷ Rom. ix, 32. — ⁸ Id. xi, 25. — ⁹ Id. x, 3. — ¹⁰ Matth. iii, 9. — ¹¹ Rom. ix, 30. — ¹² Psal. xix, 10.

ENARRATIO

IN PSALMUM XX.

In finem, Psalmus ipsi David¹.

I. TITULUS notus est, de Christo canitur.

II. « Domine, in virtute tua lætabitur rex. » Domine, in virtute tua, qua Verbum caro factum est, lætabitur homo Christus Jesus. « Et super salutari tuo exultabit » vehementer². » Et super hoc, quo vivificas omnia, exultabit vehementer.

III. « Desiderium animæ ejus dedisti ei³. » Desideravit manducare Pascha⁴, et ponere cum vellet; atque iterum cum vellet sumere animam suam⁵; et dedisti ei. « Et voluntate labiorum ejus non privasti eum⁶. Pacem meam, » inquit, relinquo vobis⁷: » et factum est.

VI. « Quoniam prævenisti eum in benedictionibus dulcedinis⁸. » Quoniam prius hauserat benedictionem dulcedinis tuæ, fel peccatorum nostrorum non nocuit ei. « Diapsalma. Posuisti in capite ejus coronam de lapide » pretioso⁹. » In principio sermonis ejus accedentes ambierunt eum lapides pretiosi, Discipuli sui, a quibus exordium annuntiationis ejus fieret.

V. « Vitam petiit, et dedisti ei¹⁰. » Resurrectionem petiit, dicens: « Pater, clarifica Filium tuum¹¹: » et dedisti ei. « Longitudinem dierum in sæculum sæculi¹². » Longa

¹ Psal. xx, 1. — ² Ibid. 2. — ³ Ibid. 3. — ⁴ Luc. xxii, 15. — ⁵ Joan. x, 18. — ⁶ Psal. xx, 3. — ⁷ Joan. xiv, 27. — ⁸ Psal. xx, 4. — ⁹ Ibid. — ¹⁰ Ibid. 5. — ¹¹ Joan. xvii, 1. — ¹² Psal. xx, 5.

tempora sæculi hujus, quæ haberet Ecclesia, et deinceps æternitatem in sæculum sæculi.

VI. « Magna est gloria ejus in salute tua¹. » Magna est quidem gloria ejus in salute, qua eum resuscitasti. « Gloriam et magnum decorem impones super eum². » Sed adhuc gloriam et magnum decorem addes ei, cum in cælo collocabis ad dexteram tuam.

VII. « Quoniam dabis ei benedictionem in sæculum sæculi³. » Hæc est benedictio, quam ei dabis in sæculum sæculi. « Lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo. » Secundum hominem lætificabis eum cum vultu tuo, quem levavit ad te.

VIII. « Quoniam rex sperat in Domino. » Quoniam rex non superbit, sed humilis corde sperat in Domino. « Et in » Altissimi misericordia non commovebitur⁴. » Et in Altissimi misericordia non conturbabit humilitatem ejus obedientia usque ad mortem crucis.

IX. « Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis⁵. » Inveniatur, o rex, potestas tua, cum ad judicandum veneris, omnibus inimicis tuis, qui eam in humilitate tua non intellexerunt. « Dexteræ tuæ inveniatur omnes qui te » oderunt⁶. » Claritas, qua regnas ad dexteram Patris, inveniatur in die judicii puniendos omnes qui te oderunt; quia nunc ipsi non invenerunt eam.

X. « Pones eos ut clibanum ignis. » Constitues eos ardentem intrinsecus, conscientia impietatis suæ. « In tempore » vultus tui. » In tempore manifestationis tuæ. « Dominus in ira sua conturbabit eos, et devorabit eos » ignis⁷. » Deinde conturbati vindicta Domini, post accusationem conscientia, dabuntur igni æterno devorandi.

XI. « Fructum illorum de terra perdes. » Fructum illorum de terra perdes. » Fructum illorum de terra perdes.

¹ Psal. xx, 6. — ² Ibid. — ³ Ibid. 7. — ⁴ Ibid. 8. — ⁵ Ibid. 9. — ⁶ Ibid. — ⁷ Ibid. 10.

lorum, quia terrenus est, perdes de terra. « Et semen » eorum a filiis hominum¹. » Et opera illorum, vel quoscumque seduxerunt, non deputabis inter filios hominum, quos in hæreditatem sempiternam vocasti.

XII. « Quoniam declinaverunt in te mala, » Hæc autem poena retribuetur eis, quoniam mala quæ sibi imminere, te regnante, arbitrabantur, in te occidendum detors'erunt. « Cogitaverunt consilium, quod non potuerunt stabilire². » Cogitaverunt consilium, dicentes : « Expediit unum pro » omnibus mori³ ; » quod non potuerunt stabilire, nescientes quid dixerint.

XIII. « Quoniam pones eos deorsum. » Quoniam ordinabis eos in his, a quibus postpositis et contemptis averteris. « In reliquiis tuis præparabis vultum eorum⁴. » Et in his quæ relinquis, id est, in cupiditatibus regni terreni, præparabis tibi ad passionem impudentiam eorum.

XIV. « Exaltare, Domine, in virtute tua⁵. » Quem humilem non cognoverunt, exaltare, Domine, in virtute tua, quam infirmitatem putaverunt. « Cantabimus et psallemus virtutes tuas⁶. » Corde et opere celebrabimus et nota faciemus mirabilia tua.

¹ Psal. xx, 11. — ² Ibid. 12. — ³ Joan. xi, 50. — ⁴ Psal. xx, 13. — ⁵ Ibid. 14. — ⁶ Ibid.

ENARRATIO I

IN PSALMUM XXI (10).

In finem, pro susceptione matutina, Psalmus David¹.

I. IN finem pro resurrectione sua ipse Dominus Jesus Christus loquitur. Matutina enim fuit prima sabbati resurrectio ejus², qua susceptus est in æternam vitam, « Cui » mors ultra non dominabitur³. » Dicuntur autem ista ex persona Crucifixi; nam de capite Psalmi hujus sunt verba, quæ ipse clamavit, cum in cruce penderet, personam etiam servans veteris hominis, cujus mortalitatem portavit. Nam vetus homo noster confixus est cruci cum illo⁴.

II. « Deus, Deus meus, respice me, quare me dereliquisti longe a salute mea⁵? » Longe factus a salute mea: quoniam longe est a peccatoribus salus⁶. « Verba delictorum meorum. » Nam hæc verba sunt non justitiæ, sed delictorum meorum. Vetus enim homo confixus cruci loquitur; etiam causam ignorans quare eum dereliquerit Deus: aut certe: « Longe a salute mea sunt verba delictorum meorum. »

III. « Deus meus, clamabo ad te per diem, nec exaudies⁷. » Deus meus, clamabo ad te in rebus prosperis hujus vitæ, ut non mutentur; nec exaudies quia verbis delictorum meorum ad te clamabo. « Et nocte, et non ad » insipientiam mihi. » Et in adversis utique hujus vitæ clamabo ut prosperentur, et similiter non exaudies. Neque

¹ Psal. xxi, 1. — ² Matth. xxviii, 1. — ³ Rom. vi, 9. — ⁴ Ibid. 6. — ⁵ Psal. xxi, 2. — ⁶ Id. cxviii, 155. — ⁷ Id. xxi, 3.